

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Tdo/92/2016                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 4111011225                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 01.02.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Peter Hatala             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:4111011225.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Petra Szaba a JUDr. Štefana Micháliku v trestnej veci obvinenej Ing. W. R. a spol. pre obzvlášť závažný zločin podvodu v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 1. februára 2017 v Bratislave dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 13. októbra 2015, sp. zn. 1 To 45/2015, a takto

### rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

### Odôvodnenie

Okresný súd Nitra rozsudkom z 5. februára 2015, č. k. 6 T 122/2011-4265 uznal obvinených Ing. W. R. a B. R. za vinných z obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20, § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 125 ods. 1 Tr. zák., a to na skutkovom základe uvedenom v predmetnom rozsudku.

Okresný súd obvineným za to uložil podľa § 221 ods. 4 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 39 ods. 1 Tr. zák. každému trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. obvinených zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák., § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil každému z obvinených ochranný dohľad v trvaní 1 (jedného) roka.

Podľa § 77 ods. 1 Tr. zák. uložil obvineným povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tieto preukazovať probačnému a mediačnému úradníkovi, osobne sa hlásiť probačnému a mediačnému úradníkovi v lehote určenej úradníkom a vopred mu oznamovať vzdialenie sa z miesta svojho bydliska.

Proti tomuto rozhodnutiu podali obvinení a prokurátor odvolania. Na základe odvolaní obvinených Krajský súd v Nitre rozsudkom z 13. októbra 2015, č. k. 1 To 45/2015-4417 zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por. napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol sám tak, že po úprave skutkovej vety uznal obvinených za vinných z prečinu podvodu v spolupáchateľstve podľa § 20, § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (v znení zákona č. 692/2006 Z. z.). Každému z obvinených uložil podľa § 221 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov, ktorého výkon podmienene odložil so skúšobnou dobou v trvaní 2 (dvoch) rokov (§ 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák.). Zároveň podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie prokurátora, pretože zistil, že nie je dôvodné.

Krajský súd pri ustálení výšky škody a z toho vyplývajúcej právnej kvalifikácie skutku vychádzal zo znaleckého posudku Ing. Jozefa Miklu č. 17/2014, predloženého v konaní pred súdom prvého stupňa obvineným B. R., z doplnku č. 1 k znaleckému posudku vypracovaného na základe žiadosti odvolacieho súdu a z výsluchu znalca vypočutom na verejnom zasadnutí krajského súdu.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Generálny prokurátor sa nestotožnil s postupom krajského súdu, ktorý za účelom doplnenia znaleckého posudku č. 17/2014 pribral do konania znalca Ing. Jozefa Miklu a po písomnom podaní doplnku znalca vypočul. Nakoľko znalecký posudok č. 17/2014 nebol vyhotovený pre potreby trestného konania, ale na objednávku obvineného B. R. z dôvodu vysporiadania majetkových nárokov podielových spoluvlastníkov pozemkov, nemožno ho považovať za dôkaz obstaraný stranou v zmysle § 119 ods. 3 Tr. por. Prečítanie znaleckého posudku súdom prvého stupňa ako listinného dôkazu, za súčasného odmietnutia výsluchu znalca, má účinky odmietnutia vykonania dôkazu. Z dôvodu nevykonania znaleckého posudku, ktorý nemožno oddeliť od dodatku, bolo rozhodnutie krajského súdu o pribratí znalca k podaniu doplnku nezákonné, čo malo vplyv na zákonnosť výsluchu znalca na verejnom zasadnutí. Súd nepostupoval dôsledne ani pri určovaní úlohy znalca, ktorá má mať v zmysle § 145 ods. 1 Tr. por. formu otázok. Tento nedostatok neodstránil ani v priebehu verejného zasadnutia. Súčasne z uznesenia krajského súdu nie je zrejmé, ku ktorému znaleckému posudku mal znalec vyhotoviť doplnenie, keďže obvinený B. R. predložil na hlavnom pojednávaní znalecký posudok č. 14/2014, nie č. 17/2014.

V ďalej časti dovolania generálny prokurátor namietol spôsob, akým znalec dospel k záveru o výške škody, keď vychádzal z listov vlastníctva a obhliadky pozemku, bez oboznámenia sa s obsahom spisového materiálu, o čom svedčí vyúčtovanie odmeny znalcom, ktorý v časti preštudovania spisu uviedol 0 hodín. Rovnako sa nestotožnil s názorom znalca, že pozemok je hospodársky využívaný, keďže rozhodnutia Mesta Zlaté Moravce č. 3142/2006 RB 369/002, č. 3285/2006 RB 380/002 nasvedčujú tomu, že ku dňu spáchania skutku boli pozemky zastavané. Znalec pritom opomenul skutočnosť, že pozemky boli v rámci územného plánu Mesta Zlaté Moravce, schváleného 15. marca 2001, zaradené do zóny určenej pre vybudovanie priemyselného parku. Taktiež krajský súd vychádzal z nesprávneho posúdenia charakteru pozemku, keď prokurátorovi a okresnému súdu vytkol neoznačenie pozemkov ako stavebných, resp. zastavané plochy. Pojem stavebný pozemok nie je totožný s pojmom zastavané plochy a nádvoria. Pozemok evidovaný v katastri nehnuteľností ako orná pôda môže byť v zmysle Stavebného zákona posúdená ako stavebný pozemok. Identifikácia pozemkov ako ornej pôdy zodpovedala v čase spáchania skutku aktuálnemu zápisu v katastri nehnuteľností a notárskym zápisniciam. Pozemky bolo potrebné aj oceniť ako stavebné pozemky, preto nie je správne konštatovanie krajského súdu, že úmysel obvinených smeroval k získaniu pôdy. Obvinení mali vedomosť o skutočnom stave, povahe pozemkov a ich reálnej hodnote, o čom svedčí skutočnosť, že pred spáchaním trestného činu boli zainteresovaní na uzatváraní zmluvy o budúcej zmluve so známymi vlastníkmi s dohodnutou

kúpnu cenou 205,- Sk/m<sup>2</sup>. Krajský súd tiež pochybil, keď neprihliadol na znalecký posudok č. 2/2014 znalca z odboru odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy, rastlinná produkcia, odhad škôd poľnohospodárskej pôdy doc. Dr. Ing. Ladislava Ducsaya, ani neakceptovanie posudku neodôvodnil napriek tomu, že znalec pozemky ohodnotil oveľa vyššou sumou.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku, resp. k nesprávnemu použitiu iného hmotnoprávného ustanovenia generálny prokurátor namieta nesprávne posúdenie konaní obvinených ako jeden skutok spáchaný v tom istom čase. Konanie obvinených viedlo k spisaniu 10 samostatných notárskych zápisníc, ktoré mali byť posúdené ako čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu.

Dovolaciemu súdu navrhol vysloviť, že napadnutým rozsudkom bol porušený zákon v ustanoveniach § 143 ods. 1, § 145 ods. 1 Tr. por., § 268 ods. 1, ods. 3 Tr. por., § 122 ods. 10, § 126 ods. 1, § 221 ods. 2, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. v prospech obvinených Ing. W. R. a B. R., napadnuté rozhodnutie zrušiť a Krajskému súdu v Nitre prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolanie generálneho prokurátora bolo 6. septembra 2016 zaslané na vyjadrenie Krajskej prokuratúry v Nitre, obvineným Ing. W. R., B. R. a ich zvoleným obhajcom a 18. októbra 2016 poškodenému Slovenskému pozemkovému fondu.

Obvinená Ing. W. R., ktorá podala vyjadrenie sama ako aj prostredníctvom zvoleného obhajcu, spochybňovala vykonané dokazovanie a poukázala na dôkazy svedčiace v jej prospech. Vo vzťahu k znaleckým posudkom uviedla, že hodnota pozemkov sa zvyšovala z dôvodu plánovaného investičného zámeru. Ak by sa výstavba priemyselného parku pre nedodržanie termínu odovzdania pozemkov neuskutočnila, cena pozemkov by sa vrátila na začiatočnú sumu 15,28 Sk/m<sup>2</sup>. Ďalej namietla nenaplnenie skutkovej podstaty trestného činu podvodu, keď len plnila rozhodnutia mestského zastupiteľstva.

K dovolaniu sa vyjadril obvinený B. R., ktorý považoval postup krajského súdu za správny. Súd doplnením dokazovania napravil nesprávne odmietnutie vykonania dôkazu súdom prvého stupňa. Krajský prokurátor pritom nevzniesol námietky voči uzneseniu o pribratí znalca za účelom vyhotovenia doplnenia znaleckého posudku, ani voči postupu znalca. Obvinený sa taktiež nestotožnil s názorom generálneho prokurátora o povinnosti ukladania úloh znalcovi striktne formou otázok. Pre účely trestného konania bolo potrebné len ustáliť hodnotu pozemkov k dátumu spáchania skutku. Z formulácie zadania bola úloha znalca jednoznačná, pričom znalec sám rozhoduje o materiáloch potrebných na vypracovanie posudku. Obvinený ďalej generálnemu prokurátorovi vytkol neprihliadnutie na správu Okresného úradu Nitra z 30. januára 2015, podľa ktorej sú pozemky považované za nezastavané, pretože nedošlo k ich trvalému vyňatiu z poľnohospodárskeho pôdneho fondu. K predmetným nehnuteľnostiam tiež nebol v čase spáchania skutku vyhotovený územný plán a iba sa uvažovalo o rozšírení územného plánu na dané pozemky. V súvislosti s hodnotením znaleckých posudkov poukázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a zásadu voľného hodnotenia dôkazov limitovanú zásadou reformatio in peius. Prípadnú nesprávnosť rozsahu a hodnoty nehnuteľností, ako aj nedostatky v použitej literatúre nemôže dovolací súd skúmať. Dovolaciemu súdu navrhol dovolanie z dôvodov uvedených v § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre k dovolaniu uviedol, že sa nebude vyjadrovať, keďže dovolanie bolo podané na podnet uvedenej prokuratúry.

Vyjadrenie jedného obvineného bolo následne zaslané druhému spoluobvinenému a jeho obhajcovi.

Najvyšší súd ako súd dovolací predovšetkým skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola

vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím rozsudok Krajského súdu v Nitre ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané generálnym prokurátorom, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. a/, na Okresnom súde Nitra, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 6-mesačnej lehote. Obvinení boli v dovolacom konaní v súlade s ustanovením § 373 Tr. por. zastúpení obhajcami. Dovolací súd zároveň zistil, že dovolanie generálneho prokurátora je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Generálny prokurátor predovšetkým namietal nezákonné vykonanie doplnenia znaleckého posudku, nesprávne posúdenie charakteru dotknutých pozemkov a z toho vyplývajúce ocenenie nehnuteľností.

Krajský súd v Nitre uznesením zo 4. septembra 2015, sp. zn. 1 To 45/2015 pribral podľa § 143 ods. 1 Tr. por. do konania znalca z odboru poľnohospodárstvo, odvetvie odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy Ing. Jozefa Miklu za účelom vypracovania doplnku k znaleckému posudku č. 14/2014 (správne má byť 17/2014 - pozn. dovolacieho súdu). Znalcovi uložil, aby určil všeobecnú hodnotu pozemkov uvedených v znaleckom posudku k 24. januáru 2007. Napriek tomu, že krajský súd nesprávne označil pôvodný znalecký posudok, nemožno súhlasiť s názorom generálneho prokurátora o neurčitosti a nepreskúmateľnosti uznesenia krajského súdu. Z odôvodnenia uznesenia jednoznačne vyplýva, že je potrebné vypracovať doplnok k znaleckému posudku predloženom na hlavnom pojednávaní obvineným R.. Nakoľko v predmetnej trestnej veci obvinený R. predložil súdu prvého stupňa iba jeden znalecký posudok, a to č. 17/2014, nesprávne označenie znaleckého posudku krajským súdom možno považovať za zrejmu chybu v písaní. Znalecký posudok napriek formálnej chybe nie je možné zameniť s iným znaleckým posudkom vyhotoveným znalcom Ing. Jozefom Miklom.

Dovolací súd sa naopak stotožnil s námietkou generálneho prokurátora o potrebe formulovania úloh znalca formou otázok, avšak v danom prípade išlo iba o formálny nedostatok, ktorý nemal vplyv na zákonnosť uznesenia. Úloha znalca bola špecifikovaná určito a zrozumiteľne. Dovolací súd taktiež nevzhliadol pochybenie v neoboznámení sa znalca so spisom. V zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Tr. por. znalcovi treba umožniť, aby sa v potrebnom rozsahu oboznámil s obsahom spisu, najmä s vykonanými dôkazmi. Znalec má teda právo, nie povinnosť študovať trestný spis.

Pokiaľ ide o námietku nezákonnosti vykonania dôkazu z dôvodu nevypočutia znalca k znaleckému posudku súdom prvého stupňa, dodatok znaleckého posudku, vyhotovený na základe požiadavky

odvolacieho súdu, má podľa obsahu charakter samostatne podaného znaleckého posudku. K takto vypracovanému znaleckému posudku bol znalec odvolacím súdom po riadnom poučení vypočutý. Prokurátor pritom nenamietal postup odvolacieho súdu, keď proti uzneseniu o pribratí znalca nepodal sťažnosť, ani na verejnom zasadnutí nenamietal predmet doplnenia znaleckého posudku, spôsob vykonania dôkazu a z toho plynúcu prípadnú nezákonnosť dôkazu. Napriek nevypočutiu znalca v konaní pred súdom prvého stupňa, dovolací súd nevzhliadol v konaní krajského súdu pochybenie, ktoré by spôsobovalo nepoužiteľnosť niektorých dôkazov. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že je plne na úvahe súdu, o ktoré zákonné dôkazy oprie svoje rozhodnutie. Dovolací súd nemôže skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku, prípadne hodnotiť dôkazy. To znamená, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže aj generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak popri sebe stoja viaceré dôkazy, dovolací súd nie je oprávnený sa vyjadrovať k výberu dôkazov súdmi nižšieho stupňa. To znamená, že v predmetnej trestnej veci dovolací súd nemohol zaujať stanovisko k správnosti, resp. k nesprávnosti aplikácie jednotlivých znaleckých posudkov, posudzovať charakter a hospodársku využiteľnosť pozemkov, hodnotiť rozhodnutia Mesta Zlaté Moravce, ani závery znalca k výške škody.

Generálny prokurátor v dovolaní uplatnil aj dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Generálny prokurátor namietol neposúdenie konania obvinených ako pokračovací trestný čin.

Dovolací súd sa stotožnil s názorom súdov nižšieho stupňa o posúdení konania obvinených ako jedného trestného činu. V tejto súvislosti dovolací súd v celom rozsahu poukazuje a odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu. Nad rámec len uvádza, že aj keď Mesto Zlaté Moravce nadobudlo k pozemkom vlastnícke právo vydržaním na základe viacerých notárskych zápisníc, notárka ich spísala za sebou v priebehu jedného dňa. Pri pokračovacom trestnom čine síce musí byť medzi útokmi časová súvislosť, tá sa však spravidla počíta v dňoch alebo týždňoch, výnimočne v mesiacoch, nie v minútach.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por., a preto najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.